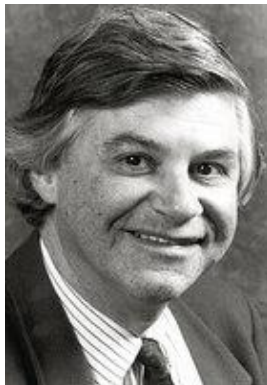

Interview

Professor Emeritus dr. Dick Kuiper

In verband met eredoctoraat Martin Luther King jr., 20 oktober 1965

13 augustus 2019

SERVUS project verzorgd door Britt Bakker en Sylvia van de Bunt

Introductie

Tijdens de Martin Luther King jr. lezing op 4 april 2017 is aangekondigd dat vanuit SERVUS in samenwerking met Alumni-relaties VU, de VU Vereniging en VU MLK Lezing het project 'Herinneringen aan Martin Luther King jr.(MLK)' is gestart. Dit project houdt in dat er VU-alumni die erbij waren toen King op 20 oktober 1965 aan de VU het eredoctoraat in de Sociale Wetenschappen verkreeg en/of op 21 oktober 1965 aanwezig waren bij de ontmoeting tussen King en VU studenten in hotel Krasnapolsky, zullen worden geïnterviewd over hun ervaringen.

Prof. Emeritus Dr. D. Th. (Dick) Kuiper

Promoveerde in 1972 in de Sociale Wetenschappen op de VU bij Prof. Dr. G. Kuiper. Hij was hoogleraar algemene sociologie aan de VU van 1980-2002 en conrector van de VU van 1980-1982. Hij was bestuurlijk actief in de ARJOS (Anti-Revolutionaire Jongerenstudieclubs) en de ARP (Anti Revolutionaire Partij, vicevoorzitter) en schreef zijn dissertatie over de onderlinge (familie)verbanden tussen de ARP-voormannen in de periode 1820-1930. Als lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal (1983-1995) was hij woordvoerder hoger onderwijs en media. Hij is een scherp en alert liefhebber van het debat. Hij was bestuurlijk actief onder meer als lid van de Raad van Toezicht NOS (Nederlandse Omroep Stichting) van 1995-2005.

https://www.parlement.com/id/vg09llnv1xgs/d_th_dick_kuiper

<https://www.digibron.nl/search/detail/012dccc98cc29a1383afc44b/dr-d-th-kuiper-beschouwt-gereformeerde-wereld>

in HDC-VU archief: https://www.hdc.vu.nl/nl/Images/505_Kuiper_DTh_tcm215-887843.pdf

- Wat is uw leeftijd 80
- Wat is uw beroep (geweest)? Zie par. 2
- Waar hebt u gewoond in 1965 ten tijde van het bezoek van MLK? *In 1965 woonde ik in Amsterdam.*

❖ Introductie

- Wanneer studeerde u aan de VU en welke opleiding? *Ik studeerde Politicologie (Maatschappelijke richting) en studeerde af in 1963. Na mijn militaire dienstplicht (1964-1965) begon ik in 1965 als wetenschappelijk medewerker Algemene Sociologie aan de VU.*
- Hoe bent u betrokken geraakt bij het bezoek van MLK? *Mijn baas/voorganger/promotor Prof. Dr G. Kuiper (geen familie) was ere-promotor van MLK en nodigde me uit om mee te gaan. Ik was net uit militaire dienst en benoemd tot medewerker bij de afdeling Sociologie van de VU. Prof. Kuiper had vanuit zijn sociologisch onderzoek sterke affiniteit met het streven van MLK naar sociale rechtvaardigheid en verbetering van mensenrechten. Prof. Gerrit*

Kuiper schreef in die tijd een boek over maatschappelijke stratificatie 'Rangen en Standen (1965), uitgeverij W. De Haan, Zeist. Aan de hand van voorbeelden heeft hij de theorie beschreven. Hij vond wel dat mensen verschillen, niet in termen van inferieur en superieur, maar wel in rangen en standen. Dat sloot aan bij modernere inzichten. Hij beschreef bijvoorbeeld de Kibboets en het communisme. Daar is de gelijkheid namelijk niet gelukt, en bleven rangen en standen bestaan. Begrippen 'stand' en 'klasse' fixeerden te veel. Prof. G. Kuiper sprak liever van rangen en cultuurpatronen die verschilden. In die geest ben ik opgeleid. Prof. G. Kuiper baseerde zijn visie ook op vernieuwende inzichten op een Christelijke universiteit zoals de VU om maatschappelijke ongelijkheid te verminderen. Later ben ik bij Kuiper gepromoveerd op mijn proefschrift 'De Voormannen' (1972) over de onderlinge (familie)verbanden tussen de ARP-voormannen in de periode 1820-1930. De Voormannen gaat over de zgn. Kerngroep van invloedrijke ARP leden. Kerngroep is een beter begrip dan 'elite' omdat het geen hiërarchische connotatie heeft. Ik was het eens met mijn promotor in zijn visie over gelijkwaardigheid van rassen. Binnen de ARP ben ik actief geweest in de radicale vleugel. Later kwam er een radicale afsplitsingspartij PPR, maar ik ben toch in de ARP gebleven, later overgegaan in de linker vleugel van het CDA, en werd ik voor het CDA lid van de Eerste Kamer.

- Indirect heeft het bezoek van MLK op mij dus wel impact gehad, maar niet direct. Ik weet nog wel dat sommige VU studenten naar aanleiding van het MLK eredocoraat een werkstuk hierover maakten.*
- Hebt u gemerkt dat het bezoek van MLK enigszins controversieel was toen der tijd? Ja, ik herinner me dat er destijds wel verzet was tegen de komst van MLK in de VU achterban, onder meer een zekere reminiscentie van Zuid-Afrikaners en protest vanuit orthodox gereformeerde richting. Het gedachtegoed van Abraham Kuyper heeft daar ook nog een rol in gespeeld. Achteraf gezien kun je niet zeggen dat Abraham Kuyper tegen Apartheid was. In het gedachtegoed van Kuyper ging het er wel om dat in beginsel alle schepselen van God gelijkwaardig zijn. Apartheid is pas later ontstaan. In de tijd van het MLK eredocoraat (1965) wilde de VU afstand nemen van Apartheid. De toenmalige VU rector magnificus Prof. Dr. W.F. De Gaay Fortman was tegen Apartheid en beriep zich op Abraham Kuyper. Orthodox gereformeerden gingen uit van de leer van Abraham Kuyper dat alle schepselen van God gelijk waren.*

❖ De ceremonie zelf

- Ik was aanwezig bij uitreiking van het eredocoraat zelf in het Concertgebouw, samen met mijn collega's. We zaten middenin de zaal, en de zaal was volledig gevuld. Prins Bernhard werd eredocor, samen met vijf andere eredocores. Alleen Prins Bernhard hield een toespraak, Martin Luther King jr en de andere eredocores niet. Dat is te doen gebruikelijk bij een openbare Dies-plechtigheid als deze. De volgende dag was ik uitgenodigd bij de Diesvergadering van het Studentencorps in Grand Hotel Krasnapolsky, op uitnodiging van het Studentencorps. Deze Dies-vergadering werd speciaal zo ingericht, dat MLK hier kon spreken.*

- Welke rol speelde u tijdens het bezoek? *Ik was wetenschappelijk medewerker, en uit dien hoofde uitgenodigd. Dus ik had geen speciale logistieke taak zoals sommige VU studenten.*
- Kunt u zich nog een specifiek moment herinneren? Kunt u dit omschrijven? *De ceremonie in het Concertgebouw was heel indrukwekkend. De bijeenkomst de volgende dag in Krasnapolsky begon ook heel indrukwekkend met het gezamenlijk zingen van het lied 'We Shall Overcome' bij binnenkomst in de zaal. Het lied werd wel aarzelend meegezongen en meegedanst. Het was kennelijk geentameerd door Roel Dijk, de toenmalige Rector Corporis van het Studentencorps. Ik vond het wel indrukwekkend, heb ook zelf meegezongen. Maar het geheel kwam langzaam op gang. Mijn indruk meer in het algemeen: de plechtigheid vond ik een keurslijf voor MLK, iedereen in vol ornaat met rok aan. Uiteraard was MLK dergelijke plechtigheden wel gewend vanuit USA. Maar deze middag werd daardoor toch iets te gekunsteld. Het zou zo mooi zijn geweest om met MLK in debat te gaan. Zoals in de jaren daarna wel gebruikelijker werd. Maar ja, je moet ook bedenken dat het ging om het 75-jarig bestaan van de VU. Ter ere van dit lustrum waren er in de voorafgaande dag 6 eredoctoraten uitgereikt. Dus de Dies-vergadering had daardoor toch een speciale, meer plechtige sfeer.*